

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
1. Algemene doelstelling Kinderopvang SKR en PCPO	3
2. Plaatsing	3
2.1 Opvang	3
2.2 Intake	3
2.3 Wenprocedure	4
2.4 Incidenteel afnemen extra dagdeel	4
3. Visie op opvoeding	4
4. Contacten ouders	4
5. Pedagogisch doelen en pedagogisch handelen	5
5.1 Emotionele veiligheid	5
5.2 Persoonlijke competentie	6
5.2.1. Ontwikkeling identiteit	6
5.2.2. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid	6
5.2.3. Lichamelijke ontwikkeling	6
5.2.4. Cognitieve ontwikkeling	7
5.2.5. Creatieve ontwikkeling	8
5.3 Sociale competenties	8
5.4 Waarden en normen	9
6. Algemene middelen	10
6.1 Accommodaties	10
6.1.1. Groepsruimtes	10
6.1.2. Buitenruimte	10
6.2 Beroepskrachten en deskundigheidsbevordering	10
6.3 Doelgroep	10
6.3.1. Doelstelling voor onderwijs aan peuters	11
6.3.2. Opbouw groepssamenstelling	11
6.3.3. Pedagogisch medewerker / kind ratio (PKR)	11
6.3.4. Achterwacht	11
6.4 Vierogenprincipe	11
6.4.1. Personeelsbezetting	12
7. Observeren en zorg	12
7.1 Mentor	12
7.2 Zorgen om een kind	12
7.3 CJG en jeugdverpleegkundige	13
7.4 Contact met de Intern Begeleider van de basisschool	13
7.5 Overdracht naar de basisschool	13

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	1 van 19

7.6 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	13
7.7 Aansluiting bij SISA	14
8. Pedagogisch aanbod	14
8.1 Activiteiten aanbod	14
8.2 VVE	14
9. Maatschappelijke bewustwording	15
9.1 Verschillen en veroordelen	15
9.2 Problemen en conflicten	15
9.3 Corrigeren/sturen en belonen	16
9.4 Rituelen en feesten	16
10. Dagelijkse praktijk op de peuterspeelgroep	16
10.1 Dagindeling	16
10.2 Voeding en traktaties	16
10.3 Ziekten	17
10.4 Hygiëne	17
10.5 Regels met betrekking tot meebrengen van privé spullen	17
10.6 Uitstapjes	17
10.7 Veiligheid	17
Bijlage 1: Verwijzing naar beleidstukken	18
Bijlage 2: Stroomschema observeren, contacten ouders en inzet interne/externe hulp	19

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	2 van 19

Voorwoord

Een pedagogisch beleidsplan is geen statisch geheel. Werken met kinderen is een levendig en dynamisch gebeuren en daarom is dit beleidsplan een leidraad waarover discussie mogelijk is en bijgesteld kan worden.

Het pedagogisch beleid wordt met alle pedagogisch medewerkers en de leerkracht geëvalueerd en aangepast. De oudercommissie heeft hierin verzwaard adviesrecht.

Het hebben van een pedagogisch beleidsplan biedt veel voordelen:

- *medewerkers* gebruiken het als leidraad en reflectie op hun dagelijks handelen. Voor nieuwe medewerkers geeft het een goed beeld van onze werkwijze.
- *Ouders*, die voor de opvang van hun kinderen gebruik maken van een peuterspeelgroep of overwegen om dat te doen, kunnen we inzicht geven over de wijze waarop wij met kinderen omgaan.

1. Algemene doelstelling van Kinderopvang SKR en PCPO

De algemene doelstelling van Kinderopvang SKR staat als volgt in de statuten omschreven: *“Het beheer over kinderopvangvoorzieningen, die als een basisvoorziening voor iedereen bereikbaar moeten zijn en tegemoet dienen te komen aan behoeften van ouders en het zich ontwikkelende kind, alles in de ruimste zin.”*

PCPO de streeft een harmonische ontwikkeling na op verstandelijk, sociaal en emotioneel terrein. Daarbij vinden wij het ook van belang dat de individuele leerling zich ontwikkelt met leeftijdsgenoten om met en van elkaar te leren.

Het welbevinden en het zich prettig voelen van het kind staat daarbij centraal.

2. Plaatsing

2.1 Opvang

De peuterspeelgroep is dagelijks open van 08.45 tot 11.45 uur in de ochtend en van 13.00 uur tot 16.00 uur in de middag. De inloop is vanaf 08.30 uur en 's middags vanaf 12.45 uur. Ouders kunnen minimaal twee dagdelen afnemen voor hun kind i.v.m. een zekere regelmaat voor het kind. Wanneer zowel ochtenden als middagen beschikbaar zijn dient de ouder een keuze te maken uit een combinatie van een ochtend en een middag. De ouder is vrij in het kiezen van de dagdelen. Wanneer de opvang onder de kinderopvangtoeslag valt kunnen ouders ook kiezen voor meer dagdelen.

Kinderopvang SKR heeft op alle peuterspeelzalen ook subsidieplaatsen beschikbaar. Deze subsidie wordt door de Gemeente gefinancierd. Het betreft hier plaatsing op twee dagdelen. Ook zijn er plaatsen beschikbaar met VVE subsidie. Deze plaatsen zijn bedoeld voor kinderen met ontwikkelingsachterstanden. Hierbij hoort een plaatsing op vier dagdelen.

2.2 Intake

De locatiemanager of pedagogisch medewerker heeft voor de startdatum een intake gesprek met nieuwe ouders.

Het intakegesprek is gericht op het geven van informatie over de werkwijze en afspraken van de peuterspeelgroep. Tijdens het gesprek worden de huisregels en de benodigde toestemmingsverklaringen doorgenomen en wordt er tevens informatie over de oudercommissie verstrekt. De individuele bijzonderheden van het kind en afspraken daarover worden genoteerd. De formulieren komen in een map op de groep.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	3 van 19

2.3 Wenprocedure

Kinderopvang SKR kent op de peuterspeelgroep geen wenperiode. Aangezien de dagdelen maar 3 uur duren, vindt de wenperiode plaats vanaf de eerste dag dat het kind op de peuterspeelgroep komt. Ouders mogen er ook de eerste keren even bij blijven. De pedagogisch medewerkers bieden tijdens de wenperiode vertrouwen en ondersteuning aan het kind zodat het zich veilig en vertrouwd gaat voelen in de groep. We kijken bij de start op de peuterspeelgroep goed naar de behoefte van het kind. Wat heeft het kind nodig om zich veilig en vertrouwd te voelen in de groep?

2.4 Incidenteel en structureel afnemen extra dagdeel

- Incidenteel afnemen:

Ouders kunnen, indien gewenst, incidenteel een (extra) dagdeel afnemen welke buiten de vaste contracturen valt. Dit gebeurt in overleg met de medewerker van de peuterspeelgroep en kan alleen als het kindaan aantal het toelaat. Wanneer een kind een subsidieplaats heeft komen kosten volledig voor rekening van de ouders. Voor de kinderopvangtoeslag kunnen de extra uren worden opgegeven.

3. Visie op opvoeding

Onder opvoeding verstaat Kinderopvang SKR:

Het begeleiden van een kind op zijn weg naar volwassenheid. We geven het kind de gelegenheid om vanuit zijn eigenheid later op verantwoorde wijze een zelfbepaald en zelfstandig leven te kunnen leiden als deelnemer aan de maatschappij. De volgende punten zijn van invloed op de opvoeding van het kind:

- Persoonlijkheid, eigen karakter en lichamelijke gesteldheid van het kind.
- Persoonlijkheid, levenservaringen en mensbeeld van de opvoeder.
- Eisen van de maatschappij waarin het kind opgroeit en opgevoed wordt.

De ontwikkeling van een kind is dus altijd het resultaat van een samenspel van aanleg en opvoeding. De ouders zijn de hoofdverantwoordelijken in de opvoeding van het kind, de kinderopvang betekent een verbreding van de opvoedsituatie van het kind.

Kinderopvang SKR ziet het als haar taak om eventuele stagnaties binnen de ontwikkeling van het kind te signaleren en te bespreken met ouders.

Zowel PCPO als Kinderopvang SKR zien het als taak om eventuele stagnaties binnen de ontwikkeling van het kind te signaleren en te bespreken met ouders.

4. Contacten ouders

Ouders zijn de belangrijkste opvoeders van hun kind. Ouders en medewerkers van de peuterspeelgroepen zijn partners in het opvoedproces van het betreffende kind. Goed contact en betrokkenheid tussen ouders en medewerkers is van groot belang. Door op een open manier met elkaar over de opvoeding en de ontwikkeling van het kind te praten ontstaat er over en weer een gevoel van vertrouwen, begrip en waardering. Ouders en medewerkers kunnen elkaar wederzijds adviseren en informeren. Er kunnen heldere, realistische afspraken gemaakt worden. In het contact met ouders geven medewerkers inzicht in wat er in de groep leeft en hoe het kind op de andere kinderen reageert en vice versa. Kinderopvang SKR heeft een ouderbeleid waar ingegaan wordt op alle contactmomenten met ouders.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	4 van 19

5. Pedagogische doelen en pedagogisch handelen

In het landelijk kwaliteitsstelsel kinderopvang zijn vier algemene pedagogische basisdoelen geformuleerd. (Riksen-Walraven 1998).

De doelen zijn gericht op:

1. Emotionele veiligheid
2. Persoonlijke competentie
3. Sociale competentie
4. Normen en waarden

Deze algemene pedagogische basisdoelen zijn verder onder te verdelen in een aantal competenties van het kind:

- Emotionele competenties (kijk, ik mag er zijn)
- Motorisch-Zintuiglijke competenties (kijk, ik kan het zelf, het lukt me)
- Cognitieve competenties (kijk, ik voel, denk en ontdek)
- Taal – en communicatieve competenties (luister, ik kan het zelf zeggen)
- Expressieve en beeldende competenties (kijk, ik kan dansen, zingen en iets maken).
- Sociale competenties (kijk, we doen het samen)
- Morele competenties (kijk, ik ben een lief, goed, kind)

In dit hoofdstuk worden de verschillende pedagogische doelen en competenties van het kind verder uitgewerkt. Hieraan gekoppeld is het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerker.

5.1 Emotionele veiligheid (veiligheid en welbevinden)

Wij begeleiden kinderen in een klimaat van (emotionele) veiligheid.

De basis van het handelen van de medewerkers is het bieden van een gevoel van veiligheid aan het kind. Hierbij is het opbouwen van een vertrouwensrelatie heel belangrijk, het draagt bij aan het welbevinden van kinderen. Vaste rituelen, ritme en regels dragen hiertoe bij.

Vanuit een veilige basis kunnen kinderen ontspannen en zichzelf zijn.

De basis van deze veiligheid ligt in goede en vertrouwde relaties. Relaties tussen medewerkers en ouders, medewerkers en de kinderen, kinderen onderling en medewerkers onderling. Goede en vertrouwde relaties ontstaan door vaste relaties: door herhaald contact leren kinderen elkaar en medewerkers kennen en ontstaat er vertrouwen. Ook de communicatieve vaardigheden van de medewerkers spelen hierin een rol. Er moet aandacht en ruimte zijn voor diversiteit, verschillen tussen mensen en culturen.

Veiligheid komt ook voort uit structuur en voorspelbaarheid.

Er moeten duidelijke grenzen en rituelen zijn, waardoor het kind weet waar het aan toe is. De ruimte moet zodanig zijn ingericht dat er alle ruimte is voor samen en alleen spelen.

Daarnaast moet het dagritme en de groepssamenstelling aansluiten bij de behoeftes van kinderen aan spelen, uitdaging, rust en verzorging.

Persoonlijk contact met de medewerker, een vertrouwde omgeving en aanwezigheid van groepsgenootjes dragen bij tot verkrijgen van een veilig gevoel. Een kind kan zich dan thuis voelen op de peuterspeelgroep. Zich kunnen gedragen zoals hij is en zichzelf daarin leren kennen.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	5 van 19

Een kind heeft behoefte aan veiligheid en welbevinden, naast de behoefte om te leren en te ontwikkelen. Deze behoeftes moeten met elkaar in evenwicht zijn.

Als een kind zich veilig en op zijn gemak voelt kan het zich op allerlei ontwikkelingsgebieden optimaal ontwikkelen tot een evenwichtig mens.

Bijbehorende competentie:

- Emotionele competentie (kijk, ik mag er zijn)
  - Emotionele competentie ontstaat in relatie met andere mensen. Hieronder verstaan we dat het kind vertrouwen heeft in de medewerkster. Het laat zich troosten, zoekt steun en vraagt goedkeuring. Zoekt nabijheid of oogcontact. Ook durft het kind te laten merken als het iets niet wil of fijn vindt. Het kind voelt zich vrij om dingen te ondernemen en vertrouwt op zijn eigen kracht en vermogen. Het heeft plezier in contact met anderen. Het is de taak van de medewerker om het kind hier in te ondersteunen en in te schatten/ aan te voelen waar het kind behoefte aan heeft.

5.2 Persoonlijke competentie

Wij helpen kinderen zichzelf te leren kennen, zelfstandig te worden en een positief zelfbeeld te ontwikkelen. Elk kind is uniek en waardevol en wordt geaccepteerd zoals het is, met het gedrag dat hem eigen is. Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Bij persoonlijke competentie gaat het om de persoonskenmerken van een kind zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Kinderen leren deze kenmerken door te spelen en te ontdekken. Door veel uit te proberen, mee te maken en te oefenen ontdekt een kind zijn eigen mogelijkheden.

Bijbehorende competenties:

5.2.1. Ontwikkeling identiteit

Door de omgang met kinderen en volwassenen op de groep leert het kind de uitwerking van zijn gedrag op anderen. De medewerkers zijn alert op gedrag en emoties en benoemen deze. Hierbij staat de eigen identiteit van het kind voorop. Belangrijk is hierbij dat het kind de gelegenheid krijgt zelf problemen op te lossen en dat deze ideeën en oplossingen serieus worden genomen. Om deze ontwikkeling te begeleiden bieden de medewerkers diverse activiteiten aan.

5.2.2. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid

We moedigen het kind aan tot zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Dat wat het kind kan, mag het in principe ook zelf doen. De medewerker let er op dat het kind niet te veel mislukkingen ervaart. De medewerker laat merken dat het vertrouwen heeft in het kind, begeleidt het waar nodig bij de uitvoering en prijst het. De medewerker stimuleert het kind door het geven van kleine opdrachtjes die zijn aangepast aan de leeftijd en het individuele kunnen van het kind. Voorbeelden hiervan zijn het helpen met het opruimen van speelgoed, aangeven van een voorwerp of zelf actief te bij het zelf zijn jas aantrekken en zelf handen wassen.

5.2.3. Lichamelijke ontwikkeling

Kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar maken een grote ontwikkeling door in hun motorische vaardigheden. Het kind moet kunnen klauteren, glijden, springen e.d. waardoor het de eigen mogelijkheden en beperkingen leert kennen. Daarbij zijn de medewerkers zich bewust van

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	6 van 19

de bewegingsdrang van de kinderen. De peuterspeelgroep biedt hiervoor uitdagende spelmogelijkheden.

Bijbehorende competentie:

- Motorisch-zintuiglijke competenties (kijk, ik kan het zelf, het lukt me)
  - Jonge kinderen hebben een aangeboren drang om zoveel mogelijk zelf te doen. Medewerkers proberen hier zoveel mogelijk in mee te gaan, binnen veilige grenzen. Het kind ontwikkelt zowel grof- als fijn motorisch en oefent zijn evenwicht. Het heeft plezier in het (ritmisch) bewegen op muziek. Het leert steeds beter gevaar onderkennen. Zintuiglijk gezien komt het kind door zijn bewegingsdrang met allerlei soorten materialen in aanraking, het voelen, ruiken, proeven, horen en zien ontwikkelt. De medewerkers zijn zich er van bewust dat zij een grote verscheidenheid aan activiteiten en mogelijkheden aanbieden aan de kinderen.

5.2.4. Cognitieve ontwikkeling

Dit gebied heeft betrekking op de taal en het denken. Het kind verwerft begrip en inzicht door materiaal uit de omgeving te ordenen, te onthouden en te combineren met nieuwe situaties. Kinderen krijgen interesse in elkaars verhalen en er ontstaat communicatie waarbij kennisoverdracht plaats vindt. De medewerkers voeren gesprekjes met de kinderen waarin onder andere situaties en handelingen worden benoemd en gebeurtenissen worden besproken. Hierdoor worden de kinderen gestimuleerd om na te denken over deze handelingen en gebeurtenissen. Ook zaken als kleuren, tellen en ruimtelijk inzicht komen gedurende de ochtend aan de orde. De kinderen worden betrokken in de dagelijkse bezigheden, zoals, opruimen en schoonmaken, waarin genoemde zaken ook geoefend worden. In de diverse speelzones ontstaan fantasiespellen waarin kinderen ervaringen en ideeën uitwisselen.

Bijbehorende competenties:

- Cognitieve competenties (kijk, ik voel, denk en ontdek)
  - Jonge kinderen hebben een natuurlijk drang om te ontdekken en om te snappen hoe de wereld in elkaar zit. Hun wereld wordt steeds groter door de ontdekkingen die ze doen. Kinderen ordenen hun wereld o.a. door woorden. Het kennen van woorden voor dingen in hun vertrouwde omgeving is dus belangrijk. Ook leren ze emoties en bedoelingen begrijpen en benoemen. Wanneer kinderen wat ouder zijn gaan ze ook verbanden zien tussen gebeurtenissen en leren ze logisch denken. Onder cognitieve competenties horen ook ordenen, meten en tellen en concentratie bij spelen, een plan volgen en doorzettingsvermogen. Medewerkers zijn zich bewust van het feit dat er veel taal aangeboden moet worden in het hier en nu. Concrete voorwerpen, handelingen of situaties worden benoemd.
- Taal en communicatieve competenties (luister, ik kan het zelf zeggen)
  - Communicatie is, in de meest basale vorm, meteen aanwezig bij zelfs de allerkleinsten. Door geluiden, oogcontact, gebaren en kijken ontwikkelt de communicatie zich. Na het eerste jaar komt daar taal bij. Aanvankelijk met korte woordjes, later ontwikkelend tot twee- en meerwoordzinnen. Het taalbegrip ontwikkelt zich voorafgaand aan de taalproductie. Het kind leert ook non-verbale communicatie begrijpen, beurtgedrag. Het leert luisteren naar anderen. Het kind kan gaan verwoorden wat het ziet of bedoelt, en krijgt meer

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	7 van 19

begrip van plaatjes. In de communicatie ontwikkeling is een belangrijke rol voor de medewerker weggelegd. Zij kan, aansluitend bij het niveau van het kind, vertellen wat er gebeurt of helpen verwoorden. Ook kan zij ruimte en gelegenheid maken voor het kind om te vertellen. Kinderen leren ook van elkaar in de verbale en non-verbale ontwikkeling. De medewerker ondersteunt hierin door te benoemen en te verduidelijken.

5.2.5 Creatieve ontwikkeling

Creatief zijn kan op verschillende manieren en heeft verschillende uitingsvormen. Het kind leert de mogelijkheden en eigenschappen van verschillende materialen. Daarbij is het belangrijk dat het kind geprezen wordt om het uiteindelijke resultaat en dat het plezier van de activiteit gewaardeerd wordt. Tevens krijgen de kinderen de ruimte om hun eigen fantasie te gebruiken.

De medewerkers bieden verschillende materialen, onder andere: klei, water, zand, papier, lijm en verf afwisselend aan. Deze kunnen deel uitmaken van een thema waarmee gewerkt wordt. Er worden ook activiteiten zoals zingen en fantasiespellen aangeboden.

Bijbehorende competentie:

- Expressieve en beeldende competenties (Kijk, ik kan dansen, zingen en iets maken)
  - Kinderen bewegen en zingen graag. Daarnaast maken ze graag dingen met verschillende materialen. Hiermee representeren zij hun wereld. Competenties die hier bij horen zijn dansen en beweging, zingen en muziek maken, tekenen, verven en knutselen. Constructies maken van materialen en daarbij kunnen beoordelen of iets mooi is of niet. De medewerkers laten kinderen bewust dingen ontdekken door verschillende materialen te gebruiken en ze er verschillende activiteiten mee te laten doen.

5.3 Sociale competentie

Wij bieden kinderen ruimte om sociale ervaringen op te doen.

Elk kind krijgt individuele zorg en aandacht, ook de groep heeft een belangrijke functie. De peuterspeelgroep zien wij als een "samenleving in het klein". Wij stellen kinderen in de gelegenheid om vanuit hier de wereld te ontdekken. Dit gaat met vallen en opstaan. Het kennismaken met andere volwassenen en kinderen, het respecteren van anderen en het opkomen voor eigen belang zijn belangrijke toegevoegde waarden van het samenzijn.

Bijbehorende competentie:

- Sociale competentie (kijk, we doen het samen)
  - Sociale competentie ontstaat ook in relatie met andere mensen. Het kind heeft het gevoel erbij te horen, het weet bij welke kinderen en medewerkers het hoort. Het kind leert rekening te houden met eigen gevoelens en gevoelens van anderen. Kinderen spelen samen, nemen beurten en begrijpen elkaar, lossen conflicten op en verzoenen. Ook leren kinderen initiatieven nemen, maar ook volgen. Het leert accepteren dat ook anderen de leiding kunnen nemen. Bij sociale competentie hoort ook het meehelpen met bijvoorbeeld opruimen, elkaar helpen en troosten. De medewerkers zijn hier bewust mee bezig en benoemen en sturen bij waar nodig.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	8 van 19

5.4 Normen en waarden

Wij brengen kinderen normen en waarden bij.

Het eigen maken van normen en waarden maakt onderdeel uit van de morele ontwikkeling. Kinderen leren in hun eigen gezin om te gaan met regels en afspraken, met hun eigen waarden en gewoontes die te maken hebben met godsdienst, cultuur, met het soort werk wat ouders doen, met de buurt en de clubs waar zij komen. Binnen en buiten de peuterspeelgroep doen zich situaties voor waar veel leermomenten zijn, bijvoorbeeld bij pijn en verdrietige situaties, ruzie of een maatschappelijke gebeurtenis. Door de reacties van de medewerker op dit soort situaties ervaart een kind wat wel en niet goed is. Het eigen gedrag van de medewerker heeft hierbij dus een belangrijke voorbeeldfunctie.

Wij keuren agressief gedrag (zowel verbaal als non-verbaal) af voor kinderen, maar ook voor alle volwassenen waar het kind mee te maken heeft.

Bijbehorende competentie:

- Morele competenties (kijk, ik ben een lief, goed kind)
  - Jonge kinderen willen er graag bij horen en verlangen naar goedkeuring. Ze willen zich aanpassen aan gezamenlijk dingen doen, vaste rituelen. Ze willen geaccepteerd worden en erbij horen. Kinderen krijgen besef van hun eigen handelen en wat dat te weeg brengt. Ze leren hun emoties op een acceptabele manier te uiten, leren dat ze anderen geen pijn moeten doen. Als dat toch gebeurt leert het kind excuses aanbieden en het goedmaken. Kinderen gaan ook beter gehoorzamen en laten zien dat ze weten hoe het hoort. Ook leren kinderen voor zichzelf opkomen en verwoorden waarom ze iets vinden. De medewerker is zich bewust dat zij hierin een belangrijke taak heeft: hoe gaan we met elkaar om, wat is goed en wat niet? Hoe los je dingen samen op? Tevens kan zij verwoorden hoe een ander kind zich voelt om de situatie uit te leggen.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	9 van 19

6. Algemene middelen

De algemene middelen voor het bereiken van de algemene pedagogische doelen zijn:

6.1 Accommodaties

De peuterspeelgroepen zijn kleinschalig van opzet en zitten in een ruimte van de school of kinderdagverblijf. De accommodatie voldoet aan de normen die gesteld zijn in de wet kinderopvang, de beleidsregels van het kwaliteitsconvenant en de gemeentelijke verordeningen. De inrichting biedt een balans tussen rust, veiligheid, creativiteit en zelfontplooiing.

6.1.1 Overige ruimtes

Op sommige locaties kan de peuterspeelgroep ook gebruik maken van het gymlokaal. Daar kunnen de kinderen rennen, dansen en andere spelletjes doen met bv de bal of andere materialen. Ook maken de kinderen gebruik van het lokaal waar zij Engels krijgen aangeboden (locatie de Speelboom).

6.1.2 Buitenruimte

Iedere locatie heeft een uitnodigende buitenruimte. Er staan vaste speeltoestellen als speelhuis en glijbaan. Daarnaast zijn er verschillende soorten “los” materiaal zoals ballen, fietsjes e.d. die uitdagen tot verschillende soorten spel en ontwikkeling.

6.2 Beroepskrachten en deskundigheidsbevordering

De pedagogisch medewerkers vormen samen een professioneel team. We werken uitsluitend met gediplomeerde pedagogisch medewerkers.

De pedagogisch medewerkers zijn verplicht deskundigheidsbevordering te volgen. Dit wordt gedaan door het volgen van verschillende (verplichte) trainingen/bijscholingen, bijvoorbeeld: voor-en vroegschoolse educatie (VVE) en kinder-EHBO. Op de peuterspeelgroepen zijn de pedagogisch medewerkers opgeleid tot BHV-er (bedrijfshulpverlening). Herhaling van de EHBO en BHV trainingen worden jaarlijks verplicht gesteld.

6.3 Doelgroep

Binnen de groep onderwijs aan peuters zijn kinderen vanaf 2 jaar welkom. (i.v.m. met gemeentelijke subsidie regelingen geldt dit voorlopig alleen voor de kinderen welke onder de kinderopvangtoeslag vallen.) Wij richten ons zowel op kinderen met een achterstand in ontwikkeling of gedrag als op kinderen die behoefte hebben aan meer uitdaging. De groep beslaat maximaal 16 kinderen en wordt begeleid door 2 pedagogische medewerkers. De peuterspeelgroepen houden zich aan de wettelijke eisen met betrekking tot de beroepskracht-kindratio en hanteert de BKR (beroepskracht- kind ratio) tool van het ministerie van SZW. (www.1ratio.nl) . De eisen zijn vastgelegd in de beleidsregels van het kwaliteitsconvenant kinderopvang en de CAO kinderopvang.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	10 van 19

6.3.1 Doelstelling voor het onderwijs aan peuters

- Het bieden van een goede voorschool gericht op alle kinderen vanaf 2 of 2,5 jaar.
- Het gericht en gestructureerd stimuleren van basiscompetenties.
- Het aanbieden van een doorgaande lijn in voorschool en primair onderwijs voor alle kinderen.
- Het optimaliseren van ontwikkelingsdoelen binnen de vier ontwikkelingsdomeinen van kinderen.
- Het beperken van achterstanden in het primair onderwijs.
- Optimale afstemming tussen voorschool en primair onderwijs.
- Het gaat uit van kwaliteit voor kinderen.
- Het is opbrengstgericht, en de voortgang wordt continu gemonitord.
- Peuters een leeromgeving bieden waarin zij spelenderwijs een specifiek aanbod voorgeschoteld krijgen

6.3.2. Opbouw groepssamenstelling

De peuterspeelgroepen zijn voor kinderen vanaf 2 jaar tot 4 jaar. De groep bestaat uit maximaal 16 kinderen dit is afhankelijk van de leeftijdsopbouw van de groep. Er wordt per groep een maximum gesteld aan het aantal 2- jarigen op een groep: maximaal 4 per groep per dagdeel.

De kinderen doen samen activiteiten, maar ook individueel. Tevens is er een splitsing in de kinderen van 2 jaar en de 3 jarigen. Vanaf 3 jaar krijgen de kinderen meer lerende aspecten aangeboden.

Op sommige locaties is het mogelijk dat op bepaalde dagdelen een pedagogisch medewerker van een kinderopvanglocatie met een aantal kinderen van dit KDV aansluit bij de peuterspeelgroep. Er zijn echter nooit meer dan 16 kinderen op de groep aanwezig.

6.3.3. Beroepskracht – kind ratio (BKR)

Een pedagogisch medewerker per zes aanwezige kinderen van 2 tot 3 jaar.

Een pedagogisch medewerker per acht aanwezige kinderen van 3 tot 4 jaar.

6.3.4. Achterwacht

De peuterspeelgroepen maken gebruik van een ruimte in de school of in het kinderdagverblijf. Op de tijden dat wij aanwezig zijn is er ook onderwijs voor de basisschool kinderen. Wij zijn nooit alleen in het gebouw. In de schoolvakanties zijn de peuterspeelgroepen ook gesloten.

6.4 Vierogenprincipe

Het vierogenprincipe is een deel van de basis voor veiligheid in de peuterspeelgroep. Het vierogenprincipe houdt in dat er op ieder moment altijd iemand op de groep kan meekijken of meeluisteren. Te denken valt aan de pedagogisch medewerkers, stagiaires, leerkrachten, ouders en eventuele vrijwilligers. De hele ochtend door lopen leraren, leerlingen en ouders over het plein en door de gang en kan er ieder moment iemand de speelzaal binnenlopen. Wanneer een pedagogisch medewerker met de peuters naar het toilet gaat op de gang, is de regel dat de deuren van de toiletten open blijven. Het verschonen van een peuter gebeurt op de groep.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	11 van 19

De peuterspeelgroepen werken met een open aanspreekcultuur, zaken bij een “niet pluis” gevoel worden besproken en of dienen gemeld te worden bij de locatiemanager. Afspraken hiervoor zijn gemaakt in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en opgenomen in de gedragscode. Jaarlijks wordt het vierogenprincipe in de risico-inventarisatie meegenomen.

6.4.1. Personeelsbezetting

Op de peuterspeelgroep staan altijd 2 pedagogische medewerkers op de groep. De groep bestaat maximaal uit 16 kinderen.

7. Observeren en zorg

Door dagelijks te observeren kijken de medewerkers of wat ze aanbieden werkt; waar de belangstelling van kinderen ligt; waar hun individuele behoefte ligt.

Door te observeren kunnen de medewerkers aansluiten bij de kinderen en activiteiten plannen.

7.1 Mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen, dit is één van de vaste pedagogisch medewerkers. De mentor observeert het kind elke 5/6 maanden. De ontwikkeling van het individuele kind wordt vastgelegd volgens voornoemde kindvolgsysteem Doen, Praten en Bewegen. De mentor houdt tevens een plakboek bij van de kinderen waarin foto's en werkjes worden bijgehouden gedurende de periode dat het kind van de peuterspeelgroep gebruik maakt.

Observeren gebeurt met verschillende doelen:

- Inzicht krijgen in veiligheid en welbevinden van de kinderen
- Informatievoorziening naar ouders: de pedagogisch medewerkers kunnen aan het einde van de ochtend vertellen wat het kind heeft gedaan en meegemaakt.
- Inzicht krijgen in leren en ontwikkelen:
  - Observeren of er voldoende gevarieerde leerervaringen worden aangeboden; plannen van activiteiten, inrichting en speelmateriaal voor een bepaalde periode.
- Plannen: een goede observatie en planning vergroot de pedagogische mogelijkheden om in te spelen op de behoeftes van kinderen in de groep en van het individuele kind.
- Methodisch en planmatig werken: activiteiten en leerervaringen worden gepland. Jaarlijks vinden er oudergesprekken plaats (15 minuten gesprek) waarin de observaties leidraad zijn en het functioneren van het kind in het algemeen en op de groep wordt besproken.

7.2 Zorg om een kind

Het kan zijn dat de medewerker zich zorgen maakt over de ontwikkeling of het welbevinden van een kind. Wanneer deze zorg er is, zal de medewerker een gerichte observatie hanteren vanuit de observatie “Opvallend gedrag”. Deze observatie eerst wordt besproken met de locatiemanager en andere collega's (tijdens kindbesprekingen of groepsoverleg) . Besloten wordt of direct ingrijpen noodzakelijk is of niet. Soms wordt gekozen om het kind nog even tijd te geven om verder te ontwikkelen.

In een gesprek met de ouders wordt de zorg van de medewerker aangegeven en wordt er geprobeerd inzicht te krijgen in het gedrag van het kind.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	12 van 19

Samen met de locatiemanager en de ouders wordt bekeken welke stappen er genomen kunnen worden. In overleg met de medewerkers wordt besproken of er deskundige/ externe hulp nodig is. De ouders moeten toestemming geven voor het inschakelen van deskundige hulp.

Een stroomschema m.b.t. observeren, contacten met ouders en eventuele verwijzing naar externe hulpverleners is opgenomen in bijlage 2 van dit pedagogisch beleid.

7.3 CJG en jeugdverpleegkundige

Ieder peuterspeelgroep in een bepaalde wijk heeft een direct contact met een jeugdverpleegkundige. De jeugdverpleegkundige biedt ondersteuning in observatie, het opstarten van een zorgtraject, het bespreken van zorgkinderen (na toestemming van ouders). Zij kan een bepaald kind ook onder de aandacht brengen van de zorgcoördinator van het CJG.

Het V-ZAT-team is onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), en heeft een nauwe samenwerking met diverse instanties zoals o.a. consultatiebureau, jeugdzorg etc. Het V-ZAT team kan tevens ingeschakeld worden ter ondersteuning voor medewerkers, kinderen en ouders. Wanneer locatiemanager en pedagogisch medewerkers besluit het V-ZAT team in te schakelen, gebeurt dit altijd in overleg met de ouders.

7.4 Contact met Intern Begeleider van de basisschool

Per zorgkind wordt bekeken wanneer de IB 'er van de basisschool wordt ingeschakeld. Dit hangt af van de leeftijd en de problematiek van het kind. Globaal gesteld moeten kinderen op 3,5 jarige leeftijd bekend zijn bij de IB'er van de basisschool als er problemen zijn.

7.5 Overdracht naar de basisschool

Wanneer het kind naar de basisschool gaat wordt er een overdracht document ingevuld voor de leerkracht van de desbetreffende school. In de Gemeente Ridderkerk wordt uniform het overdrachtsdocument "Van klein naar groot" gebruikt. Ook zijn er regels opgesteld wanneer een overdracht dient plaats te vinden. In het geval van een zorgkind vindt er altijd een warme overdracht plaats tussen ouders, medewerkers van Kinderopvang SKR en de basisschool.

Wanneer het kind gebruik maakt van de buitenschoolse opvang binnen Kinderopvang SKR wordt er tevens een kopie overhandigd aan de betreffende pedagogisch medewerker. Ouders geven hiervoor middels een handtekening formulier toestemming, zowel voor informatie naar school als naar de buitenschoolse opvang.

7.6 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Per juli 2013 is het verplicht voor de zorg, kinderopvang, scholen etc. om te werken met de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. In deze meldcode staan de stappen omschreven die genomen dienen te worden wanneer er mogelijke problemen worden gesignaleerd. De peuterspeelgroepen werken dus ook met deze meldcode. Het gebruiken van deze meldcode houdt niet in dat wij alles meteen melden bij instanties. Gebruik van de meldcode waarborgt dat er op een eerlijke, integere wijze wordt gecommuniceerd met u als ouders en dat eventuele stappen zorgvuldig worden afgewogen en besproken. Wel behelst de meldcode een meldingsplicht wanneer na zorgvuldige afweging de conclusie is getrokken dat er sprake is van een serieus probleem.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	13 van 19

7.7 Aansluiting bij SISA

SISA is een afkorting voor Samenwerkings Instrument Sluitende Aanpak. SISA is een computersysteem waarin professionals over de gehele stadregio Rotterdam kunnen signaleren dat zij een kind/jongere ondersteunen of begeleiding bieden. Als er meerdere professionals van verschillende instanties betrokken zijn bij één kind, dan worden zij door SISA van elkaars bestaan op de hoogte gesteld. Hierdoor wordt een betere samenwerking tussen die professionals bevorderd. Die samenwerking leidt er toe dat er betere resultaten behaald kunnen worden en dat niet iedereen langs elkaar heen werkt. Kinderopvang SKR ziet het belang van SISA en heeft het convenant voor het gebruik van SISA ondertekend. Als ouder wordt u geïnformeerd wanneer wij een signaal in SISA willen afgeven. SISA is goed beveiligd en waarborgt beveiliging van de persoonsgegevens en heeft een privacyreglement. Met het afgeven van een signaal wordt er geen inhoudelijke informatie gegeven over u of het kind. Het signaal zegt slechts: "hallo, hier zijn wij en wij zijn bezig met dit kind". Wanneer er twee signalen vanuit verschillende organisaties worden gegeven ontstaat er in SISA een "match". De betrokken organisaties krijgen van SISA het signaal dat ook een andere organisatie ondersteuning biedt. U krijgt als ouders hierover ook bericht.

8. Pedagogisch aanbod

Kinderopvang SKR vindt een breed pedagogisch aanbod belangrijk. Kinderen moeten op alle ontwikkelingsgebieden voldoende stimulans krijgen om goed te kunnen ontwikkelen. Kinderen kunnen dagelijks een keuze maken uit een aantal van deze activiteiten. Behalve een aantal activiteiten gericht op verschillende ontwikkelingsgebieden, worden er ook iedere dag VVE activiteiten aangeboden.

8.1 Activiteitenaanbod

In het voornoemde activiteitenrooster komen dagelijks verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod. Er wordt een keuze gemaakt uit de volgende gebieden:

- Spelen met constructiemateriaal
- Knutselen
- Teken en kleuren
- Muziek en dans
- Spelletjes
- Concentratiespel
- Fantasiespel
- Puzzelen
- Sport en spel
- Taal activiteiten
- Reken activiteiten
- Engels

Kinderen krijgen dagelijks een aantal van deze activiteiten aangeboden. Gewerkt wordt met Uk en Puk / Puk en Ko.

8.2 VVE

Binnen Kinderopvang SKR wordt gewerkt met een programma voor voor- en vroegschoolse educatie: Uk en Puk / Puk en Ko.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	14 van 19

Uk en Puk / Puk en Ko is een totaalprogramma voor de peuterspeelgroepen dat pedagogisch medewerkers een manier biedt om methodisch te werken aan de brede ontwikkeling van kinderen van 2 - 4 jaar. De methode bevat thematische activiteiten die de pedagogisch medewerkers dagelijks aanbieden aan de kinderen, al dan niet ondersteund door de pop Puk. Elk thema bevat activiteiten om in een grote groep, kleine groep of individueel te doen volgens gerichte aanwijzingen. Uk en Puk bevat 10 thema's en een thema met activiteiten voor kinderen die naar de basisschool gaan. Kinderopvang SKR heeft gecertificeerde medewerkers om met deze vroeg- en voorschoolse methode te werken. Zie verder VVE beleid.

Bij VVE hoort ook het doorlopend stimuleren van de taalontwikkeling van kinderen. Pedagogisch medewerkers grijpen en creëren kansrijke momenten om de taalontwikkeling te stimuleren en gesprekjes met kinderen aan te gaan. Zie ook: VVE beleid en de meerjarenplanning.

9. Maatschappelijke bewustwording

Het overbrengen van normen en waarden speelt in de opvoeding van kinderen voortdurend een rol. De peuterspeelgroep neemt deel aan de opvoeding van het kind. Door het uitwisselen van normen en waarden worden medewerker en kind zich hiervan bewust. De pedagogisch medewerkers (en eventuele vrijwilligers en onderwijsassistenten) vertalen deze in regels die gelden binnen de peuterspeelgroep. Respect hebben voor elkaar is de basis voor deze regels, evenals de basis voor de omgang met elkaar. Voorbeelden van enkele regels zijn: geen lijfelijk geweld, geen speelgoed kapot maken en goed opruimen. De medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie.

9.1 Verschillen en vooroordelen

De medewerkers dragen naar de kinderen uit dat elk kind uniek en verschillend is. Deze worden benoemd en kinderen worden bewust gemaakt van de manier waarop ze van elkaar verschillen. Deze verschillen lopen uiteen van de kleur ogen, het hebben van een broertje/zusje, het komen uit een andere cultuur tot het hebben van een handicap. Door dit te benoemen leren de kinderen dat deze verschillen er bij horen. Belangrijk hierbij is het benoemen van elkaars mogelijkheden en het positief kijken naar elkaar. Ook hierbij vervult de medewerker een voorbeeldfunctie. Door te laten zien dat ze open staat en rekening houdt met deze verschillen, nemen de kinderen dit over. Vooroordelen worden hiermee voorkomen, en/of eventueel besproken. Dit kan op vele manieren zoals het lezen van een boekje over een specifiek handicap/verschil, het zingen van een (buitenlands) liedje, een kringgesprek tot een poppenkastspel.

9.2 Problemen en conflicten

Vanuit de verschillen en/of overeenkomsten tussen de kinderen kunnen er problemen en conflicten ontstaan. Conflicten zijn ook leermomenten, kinderen leren sociale vaardigheden en hun mening duidelijk te maken. In de benadering hiervan staat respect hebben voor elkaar centraal. In de groep betekent dit dat de kinderen eerst zelf het conflict proberen op te lossen waarbij de pedagogisch medewerker hen op een afstandje in de gaten houdt. Mocht dit niet lukken dan laat de pedagogisch medewerker elk kind zijn zegje doen en (voor zover mogelijk) de kinderen meedenken over de oplossing. Daarbij benoemt de pedagogisch medewerker wat er gebeurd is en de eventuele consequenties. Bijvoorbeeld een kind pakt een auto van een ander kind af, waarna er geslagen wordt.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	15 van 19

De pedagogisch medewerker benoemt wat beide kinderen vertellen: dat afpakken niet prettig is en slaan pijn doet. Ze geeft daarbij aan dat afpakken en slaan niet de oplossing is. Ze laat beide kinderen meedenken in een andere oplossing.

9.3 Corrigeren, sturen en belonen

Ongewenst gedrag van kinderen wordt gecorrigeerd.

De medewerker benoemt het gedrag, geeft aan wat het gevolg is, zoekt samen naar een oplossing en geeft waar nodig een alternatief. Soms kan het nodig zijn het kind even een korte tijd apart te zetten. Wanneer het kind zijn gedrag verbetert of een oplossing vindt, wordt het beloond met een complimentje. Natuurlijk worden er ook complimentjes uitgedeeld op momenten dat het kind (ander) positief gedrag laat zien. Denk hierbij aan een prestatie of het helpen van elkaar. Ook de non-verbale communicatie van de medewerker (lachend gezicht, duim omhoog) wordt gebruikt om het kind te belonen.

Onacceptabel gedrag zoals bijten en slaan wordt niet getolereerd en grijpen de pedagogisch medewerkers in.

Door de omgang in de groep met de andere kinderen stimuleren wij dat het kind leert rekening houden met anderen en daarbij te delen, te troosten, te helpen e.d.

9.4 Rituelen en feesten

Op de peuterspeelgroepen worden verschillende feesten gevierd. Voorbeelden zijn Kerst, Pasen, Sinterklaas, verjaardagen, afscheid van een kind dat de peutergroep gaat verlaten, geboorte broertje/zusje of een jaarfeest. Aan deze feesten wordt zorgvuldig aandacht besteed. Aan rituelen verbonden aan een geloof zoals bidden, wordt op verzoek van ouders, ruimte gegeven. Voorwaarde is dat deze voldoen aan het hebben van respect voor elkaar. We proberen de feesten zoveel mogelijk af te stemmen met de basisscholen waarin de peuterspeelgroepen gevestigd zijn.

10. Dagelijkse praktijk op de peuterspeelgroep

Om de opvang zo optimaal mogelijk te laten verlopen en de kinderen een veilige, vertrouwde omgeving te bieden maken we gebruik van algemene middelen die worden toegepast in de dagelijkse praktijk.

10.1 Dagindeling

De peuterspeelgroep hanteert een dagindeling met vastgestelde momenten voor voeding, spel, buitenspelen, leren en verzorging. Deze dagindeling biedt regelmaat en structuur voor de kinderen.

Tijdens het halen en/of brengen is er aandacht voor de (mondelinge) overdracht aan de ouders. Hierbij is de wederzijdse uitwisseling belangrijk. Zaken als hoe de dag thuis of op op de peuterspeelgroep is verlopen en eventuele bijzonderheden komen aan de orde. Ook zaken die het kind op de peuterspeelgroep heeft beleefd zijn van belang.

10.2 Voeding en traktaties

Kinderopvang SKR zorgt voor fruit en drinken. Afwijkende voeding (allergie/cultuur) wordt, indien mogelijk, door ons aangeschaft.

In het kader van traktaties hanteren wij de regel "*liever geen snoep*". Wij willen graag de hoeveelheid en zoetigheid beperken. Ouders kunnen voor "gezonde" traktaties geadviseerd worden door de pedagogisch medewerkers.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	16 van 19

Op een aantal peuterspeelgroepen wordt aan het einde van de ochtend nog een broodmaaltijd met elkaar genuttigd.

10.3 Ziekte

Voor de omgang met ziektes hanteren de medewerkers de richtlijnen voor de peuterspeelgroep van de GGD. De kinderen kunnen in principe met elke kinderziekte komen. De besmetting van andere kinderen heeft vaak al plaats gevonden voordat men kan constateren dat het kind ziek is. Uitgangspunt is het welbevinden van het kind. Voor het handelen bij zieke kinderen en het toedienen/gebruik van medicijnen en het verrichten van medische handelingen hanteren de peuterspeelgroepen het beleid Zieke kinderen en Wet BIG van Kinderopvang SKR.

10.4 Hygiëne

Op de peuterspeelgroep hanteren wij het hygiëneprotocol waarin onder andere taken voor het dagelijks onderhoud en schoonmaak zijn opgenomen. Daarnaast staat er beschreven hoe om te gaan met voeding. De kinderen worden op elk noodzakelijk moment verzorgd (na het eten, vieze neus en verschonen). Sommige zaken geven reden om extra aandacht te besteden aan de hygiëne van kind en omgeving (diarree, ontstoken ogen, e.d.). Ten aanzien van hoofdluis hanteren de peuterspeelgroepen een eigen protocol dat afwijkt van het GGD advies en het protocol dat op school wordt gebruikt.. De locatie wordt dagelijks schoongemaakt door een interieurverzorgster.

10.5 Regels met betrekking tot meebrengen van privé spullen

Speelgoed mag in principe meegenomen worden. Kinderen zijn vaak trots op hun speelgoed en willen dit graag laten zien aan de andere kinderen. Aan de ouders (en waar mogelijk aan het kind) wordt uitgelegd dat het speelgoed kapot kan gaan of kwijt kan raken. Ook andere kinderen kunnen er mee gaan spelen. Wanneer het samenspelen niet lukt of er wordt met activiteiten gestart, wordt het betreffende stuk speelgoed van het kind tijdelijk opgeruimd.

10.6 Uitstapjes

Wanneer mogelijk maken wij uitstapjes met de kinderen, dit kan variëren van het wandelen in de omgeving tot een boodschap doen. Tijdens het intake gesprek geven ouders hier schriftelijk wel of geen toestemming voor. Bij uitstapjes die verder weg zijn gepland vragen wij de ouders hiervoor expliciet toestemming. In het uitstapjesprotocol zijn zaken vastgelegd om de veiligheid van de kinderen te waarborgen.

10.7 Veiligheid

Veiligheid in en rondom de peuterspeelgroep staat hoog aangeschreven. De medewerkers zijn hiervoor mede verantwoordelijk, deze regels zijn vastgelegd in de werkinstructie huisregels personeel veiligheidsmanagement van Kinderopvang SKR. Ouders hebben mede hierin een belangrijke taak te vervullen, hiervoor zijn huisregels voor ouders opgesteld. Dit in overeenstemming met de voorschriften van Consument en veiligheid.

Jaarlijks vindt er op alle locaties een risico inventarisatie gezondheid en veiligheid plaats. Aan de hand van deze inventarisatie wordt er een actieplan opgesteld en wordt er een veiligheidsverslag en een gezondheidsverslag opgesteld. Deze inventarisaties kunnen door de GGD worden opgevraagd en ingezien.

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	17 van 19

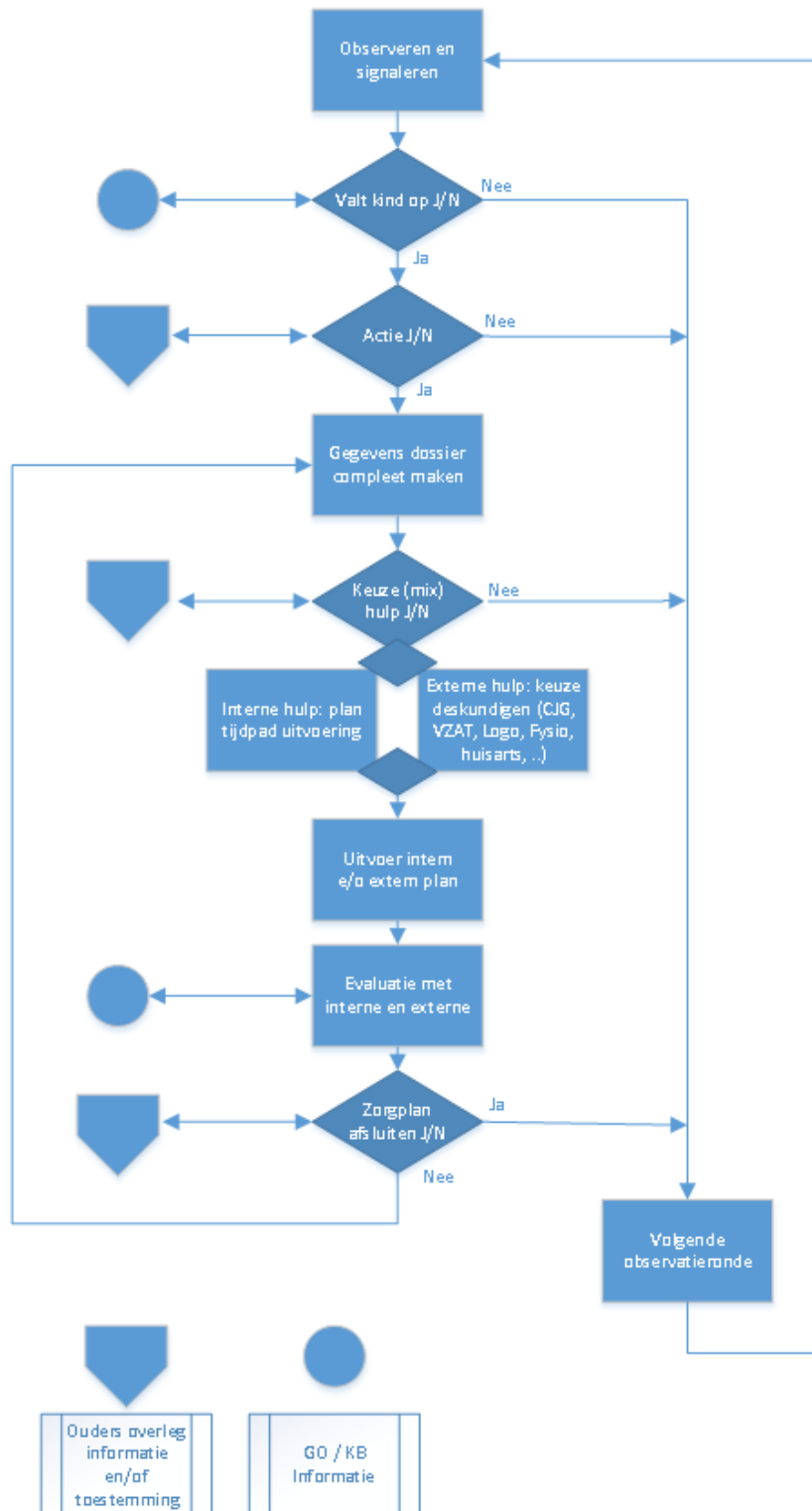
Bijlage 1:

Verwijzing naar beleidstukken:

- Reglement oudercommissie
- Huisregels
- Ouderbeleid
- Beroepspraktijkvorming (beleid)
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Zieke kinderen en wet BIG (werkinstructie)
- Hygiëneprotocol
- Luizenprotocol
- Uitstapjesprotocol
- Veiligheidsmanagement huisregels personeel (werkinstructie)

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	18 van 19

Bijlage 3: Stroomschema observeren, contacten ouders en inzet interne/externe hulp

Map / norm	Auteur	Goedkeuring	Datum	Versie	Datum herzien	Pagina
2.1	GVL	MT	November 2015	3	November 2016	19 van 19